שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

גמרא · כיתות ז'-ח' · מסכת בבא קמא, דף כז ע"א - כח ע"ב

מבחן מסכם: מסכת בבא קמא – פרק המניח

זמן: 40–45 דקות · 100 נקודות · ענו על כל השאלות. הניקוד כתוב ליד כל שאלה.

חלק א: שאלות בחירה (30 נקודות) – הקיפו את התשובה הנכונה. בכל שאלה תשובה נכונה אחת.

1. לפי המשנה, מי שהניח כד ברשות הרבים, ואדם אחר נתקל בה ושבר אותה: **(6 נק')**
   א. הנתקל חייב לשלם ב. הנתקל פטור
   ג. שניהם משלמים חצי ד. בעל הכד חייב קנס

2. הגמרא מקשה "פתח בכד וסיים בחבית". מה תירץ רב פפא? **(6 נק')**
   א. כד וחבית הם אותו כלי ב. המשנה מדברת על שני מקרים שונים
   ג. יש טעות סופר במשנה ד. חבית גדולה מכד, ולכן חייב

3. לפי שמואל, למה הנתקל פטור? **(6 נק')**
   א. כי כל רשות הרבים מלאה חביות ב. כי היה חושך ("באפילה שנו")
   ג. כי הכד הייתה בפינה ד. כי בעל הכד הפקיר אותה

4. מה פירוש "עביד איניש דינא לנפשיה"? **(6 נק')**
   א. אדם עושה דין לעצמו – לוקח את שלו בלי בית דין
   ב. אדם צריך ללכת לדיין
   ג. אדם אינו נאמן על עצמו
   ד. אדם פטור כשהוא שובר בטעות

5. לפי רב, כשנשברה הכד והמים הזיקו: כלים שהתלכלכו – בעל הכד חייב. ומה הדין כשאדם נחבל מהמים? **(6 נק')**
   א. חייב ב. פטור, כי "קרקע עולם הזיקתו"
   ג. חייב חצי נזק ד. תלוי אם התכוון

חלק ב: מונחים, ארמית ומבנה (30 נקודות) – ענו בקצרה ובמילים שלכם.

6. הסבירו במילים שלכם: "אין הולכין בממון אחר הרוב". מה הנפקא מינה "למקח וממכר" לפי רש"י? **(10 נק')**

_____

_____

_____

7. על שיטת רב (רשות הרבים מלאה חביות) הגמרא שואלת על המילה "נתקל". מה הקושיה? ומה אומר רש"י על מי שהולך באור יום? **(10 נק')**

8. מה אומר בן בג בג ("שבור את שיניו"), ולמה זו קושיה על רב יהודה? איך עונים על הקושיה? **(10 נק')**

חלק ג: הבנת קטע (25 נקודות) – קראו את הקטע וענו על השאלות.

9. קראו את הקטע מהגמרא:

> דְּאִתְּמַר, רַב יְהוּדָה אָמַר: לָא עָבֵיד אִינִישׁ דִּינָא לְנַפְשֵׁיהּ. רַב נַחְמָן אָמַר: עָבֵיד אִינִישׁ דִּינָא לְנַפְשֵׁיהּ. הֵיכָא דְּאִיכָּא פְּסֵידָא – כּוּלֵּי עָלְמָא לָא פְּלִיגִי, דְּעָבֵיד אִינִישׁ דִּינָא לְנַפְשֵׁיהּ. כִּי פְּלִיגִי – הֵיכָא דְּלֵיכָּא פְּסֵידָא; רַב יְהוּדָה אָמַר: לָא עָבֵיד אִינִישׁ דִּינָא לְנַפְשֵׁיהּ, דְּכֵיוָן דְּלֵיכָּא פְּסֵידָא – לֵיזִיל קַמֵּיהּ דַּיָּינָא. רַב נַחְמָן אָמַר: עָבֵיד אִינִישׁ דִּינָא לְנַפְשֵׁיהּ, דְּכֵיוָן דִּבְדִין עָבֵיד – לָא טָרַח.
>
> גמרא, בבא קמא כז ע"ב (נוסח ספריא, כמו בדף השיעור)

א. מה המחלוקת בין רב יהודה לרב נחמן? ובאיזה מקרה כולם מסכימים? **(8 נק')**

ב. תרגמו והסבירו את שני הנימוקים: "ליזיל קמיה דיינא" ו"כֵּיוָן דִּבְדִין עָבֵיד – לָא טָרַח". **(9 נק')**

ג. מה זה "פסידא"? תנו דוגמה מהסיפור על הבור המשותף (לפי רש"י). **(8 נק')**

חלק ד: שאלת חשיבה (15 נקודות)

10. תלמיד בכיתה לקח לכם את המחברת ולא מחזיר. האם מותר לכם לקחת אותה בחזרה בעצמכם, או שעליכם לפנות למורה? השתמשו בשיטות רב יהודה ורב נחמן, וכתבו גם מה דעתכם ולמה. **(15 נק')**